

**2008 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
KANUNU TASARISI İLE 2006 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİNHESAP KANUNU
TASARISI'NIN PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME
TUTANAKLARI**

BAŞKAN: Sait AÇBA (Afyonkarahisar)
BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY(Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

14.11.2007

İ Ç İ N D E K İ L E R

- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

.....

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun üyesi olan ve olmayan değerli milletvekilleri, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin, Dışişleri Bakanlığının ve bürokrasinin değerli mensupları; Dışişleri Bakanlığı bütçesi ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin bütçesi üzerinde çok değerli arkadaşlarımız sabahtan beri görüşlerini ifade ettiler, çok güzel değerlendirmelerde bulundular. Özellikle Dışişleri kökenli siyasi arkadaşlarımız, bugün içinde bulunduğumuz sürecin, Türkiye'nin dış politikasının çok geniş bir değerlendirmesini yaptılar. Bu çerçevede, asla söz alma ihtiyacı duymamıştım, ancak komisyonun bazı değerlendirmeleri ve Sayın Bakanın sunuşunda kullandığı bazı ifadeler nedeniyle söz alma ihtiyacı duydum.

Öncelikle şunu ifade edeyim ki Avrupa Birliği Baş Müzakereciliği görevini, 59'uncu Hükûmetten bu yana hükümetlerimiz, bağımsız bir kişinin, bağımsız bir bakanın, yani başka bir görevi olmayan bir bakanın sorumluluğuna vermemiştir. Daha önce Hazine Müsteşarlığından sorumlu olan bugünkü Sayın Dışişleri Bakanı, aynı zamanda o dönemde Avrupa Birliği Müzakereciliği, Avrupa Birliğiyle olan ilişkileri ve Baş Müzakerecilik görevini yürütüyordu, bugün de Dışişleri Bakanı sıfatı yanında yine Baş Müzakereci gibi ve Avrupa Birliğiyle ilişkiler gibi bir görevi üstlenmiştir, bunu doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum. Avrupa Birliğiyle olan ilişkileri, tarama sürecini, müzakerecilik görevini, münhasıran, asıl işi bu olan, başka bir görevi olmayan bir bakanın sorumluluğunda yürütmek gerekir. Böyle olmuş olması hâlinde, eğer böyle yapılmış olsaydı, gerçekten Avrupa Birliğine tam üyelik sürecini Hükûmet büyük bir ciddiyetle yürütüyor diyebilirdik. Öyle anlaşılıyor ki, Hükûmetin Avrupa Birliğinin tutumu karşısında tam üyelik konusunda ciddi bir umudu veya motivasyonu yoktur.

Esasen, Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimiz, bugün gelmiş olduğumuz noktada, topluma pozitif bir elektrik vermek yerine, topluma negatif elektrik veren potansiyel bir kırılma noktası olmuştur. Kamuoyu anketleri, halkın Avrupa Birliğine olan ilgisinin azaldığını, Avrupa Birliğine tam üyeliğin Türkiye'nin veya Türk halkının menfaatine olup olmadığı konusunda halkın kafasının karıştığını göstermektedir. Buraya gelmemeliydik, böyle bir sürece aslında sürüklenmemeliydik, Çünkü, Türkiye'nin Batı hedefi, Avrupa hedefi, Avrupa Birliği hedefi sadece bu hükümetler dönemine mahsus bir hedef değildir,

taa cumhuriyetle birlikte Türkiye Cumhuriyeti hedefini Batı olarak koymuştur. Türkiye'nin modernleşme projesi, esasen bunu da içermektedir. 1963 yılında, o zamanki adı Avrupa Ekonomik Topluluğuyla olan ortaklık anlaşması 1964 yılında yürürlüğe girmiş, 1995 yılında Gümrük Birliğine Türkiye girmiş ve o tarihten bu yana da özellikle 57'inci Hükümetle birlikte Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde ciddi atılımlar, ciddi reformlar yapılmıştır. Bu çerçevede yapılan düzenlemelere, reformlara Cumhuriyet Halk Partisinin de destek verdiğini ifade etmeliyim. Ama, bugün geldiğimiz noktada, Hükümetin, tabiri caizse, bir reform yorgunu hükümet olduğunu görüyoruz, yani, reform yapmaya isteksiz bir hükümet olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, Avrupa Birliğinin önümüze çıkardığı birtakım engelleri ve sorunları Türkiye Cumhuriyeti aşabilecek güçtedir. Bu konuda iki tane gücümüz var, iki gücümüz olabilir veya gücümüzün iki sağlam dayanağı var diye düşünüyorum. Türkiye, eğer bu iki dayanağa sahip olursa, bu iki dayanağını güçlendirirse, Avrupa Birliğine tam üyeliği sağlayacaktır. Bunlardan birisi, güçlü demokrasidir. Demokrasimiz mutlaka güçlü olmalıdır. Bugün henüz güçlü demokrasi konusunda çok sağlam gerekçelere, sağlam ayaklara, dayanaklara sahip değiliz. Bu konuda almamız gereken çok mesafe var.

Yine, güçlü demokrasiye paralel olarak güçlü ekonomi, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerinde en önemli gücü olacaktır. Makroekonomik istikrara sahip, ekonomisini her yıl yükselen ekonomilerin büyüttüğü oranda büyüyen bir Türkiye, Avrupa Birliği konusundaki bütün engelleri aşabilecek bir Türkiye olacaktır.

Sayın Bakanın konuşmasında ifade ettiği 2002-2006 sürecindeki büyüme oranını, daha doğrusu, o süreci iki döneme ayırırsak, 2002-2005 ve 2006-2007, son iki üç yıl içerisinde Türkiye'nin büyüme oranının düştüğünü görürüz. Türkiye, yüzde 7'lerden yüzde 5'lere düşen ve korkarım, orada istikrar bulacak bir büyüme oranına sahip olacaktır. Böyle bir büyüme oranı, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerinde güvenilebilecek, bize nefes aldırabilecek, bizi Batı'ya taşıyabilecek, Batı'yla, Avrupa'yla aramızdaki farkı kapatabilecek bir büyüme oranı değildir. Bu alanlarda ciddi olarak mesafe almamız gerekiyor.

Avrupa Birliğinin, Avrupa Komisyonunun ilerleme raporunu incelediğimizde, her yıl yayımlanan bu ilerleme raporu, doğal olarak Türkiye'nin uyum konusundaki eksikliklerini gündeme getirir. Bunların bir bölümü Türkiye'nin tam üyelik tarihinde, tam üyelik tarihine yakın bir tarihte yapabileceği düzenlemelerdir. Bunların her yıl ilerleme raporunda yer almasında bir sorun görmüyorum.

Örneğin "vergileendirme" bölümüne baktım. "Özel tüketim vergileri alanında tütün ithalinde uygulanan Tütün Fonu kesintisi devam ediyor." diyor. Bu, Türk tütününü korumak amacıyla bizim hukukumuzda var olan bir düzenlemedir. Bunları çoğaltabiliriz. Efendim, "Doğrudan vergileme alanında sınırlı bir ilerleme kaydedilmiştir veya ihale mevzuatı konusunda eşik değer henüz değiştirilmemiştir." diyor. Eşik değer, bizim müteşebbisimizi korumaya yönelik olan bir değerdir. Ama, tabii ki, tam üyelik gerçekleşirken bu değeri muhafaza etmemiz söz konusu olamaz. Ama, bunu derken, ihale konusunda bu Hükümet döneminde genel kuraldan sapma mahiyetinde sistemin ana unsurlarını, ana hareket noktalarını zedeleyecek mahiyette düzenlemelerin yapıldığını, saydamlıktan uzaklaşıldığını da söylemeliyim.

Yine ilerleme raporunda görüyorum, onuncu sayfada dokunulmazlık düzenlemesi yapılmış. Yolsuzlukla mücadele alanında hiçbir ilerleme kaydedilmediğini söylüyor. Örneğin Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizde, bu bizim düzenleme yapmamız gereken çok önemli bir alandır. Ancak, buradaki bir cümlenin yanlış olduğunu ifade etmeliyim. Cümle şu, ilerleme raporunun onuncu sahifesi: Milletvekillerinin ve kamu görevlilerinin kapsamlı dokunulmazlıklarının sınırlandırılması konusunda bir ilerleme sağlanamadığından söz ediyor. Yani, kamu görevlileri ile milletvekillerinin aynı dokunulmazlığına sahip olduğunu esas alan bir anlayış. Bunu son derece yanlış buluyorum. Salonumuzda kamu görevlileri var, hangisine sorarsak soralım...

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul) – Kamu görevlilerinin daha fazla...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Daha mı fazla kamu görevlileri? Peki.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul) – Onlar ömür boyu dokunulmazlık korumasında, biz seçilemediğimiz takdirde bitiyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Peki...

Değerli arkadaşlar, kamu görevlilerinin kapsamlı dokunulmazlığı diye bir şey söz konusu değildir. Bu cümlelerin ilerleme raporuna girmiş olmasını son derece yadırgıyorum.

İlerleme raporunun sekizinci sayfasında yer alan Sayıştayla ilgili cümle yanlış bir cümledir. Askerî malların Sayıştay tarafından denetlenemediğini söylüyor ve bunu gerekçesi olarak da Sayıştay Yasa Tasarısı'nın hâlen Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülüyor olmasını, yani, onun yasalaşmamış olmasını söylüyor. Bugünkü Sayıştay Yasası'nın geçici maddesine bakıldığında bir Bakanlar Kurulu kararıyla hükûmetin askerî malları Sayıştayın denetimine vermesinin mümkün olacağını görürüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, toparlarsanız...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum.

Avrupa Komisyonu ilerleme raporuna giren bu bilgiyi, muhtemelen bizim Avrupa Birliğini, komisyon yetkililerini yanlış bilgilendirmemizden kaynaklanıyor. Bu konudaki eksikliğimiz Sayıştay Yasası'nın geçici maddesinde sözü edilen düzenlemenin yapılmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bunların hepsi aşılabilir. Bunları örnek olarak veriyorum.

Ancak, Sayın Cumhurbaşkanına ilişkin olarak ilerleme raporunda sözü edilen, kullanılan cümleleri ben biraz ağır buluyorum. Sayın Cumhurbaşkanı, ilerleme raporunun altıncı sayfasında -önceki Cumhurbaşkanımız- reformların karşıtı bir Cumhurbaşkanı olarak takdim edilmektedir. Birçok reform yasasını, Sayın Ahmet Necdet Sezer veto yetkisini kullanmak suretiyle veto etmiştir. Hepimiz biliyoruz ki, Anayasa'nın 104'üncü maddesi Sayın Cumhurbaşkanlarına kanunların bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine iade edilmesi yetkisini verir. Önceki Cumhurbaşkanımız bu yetkisini çok sınırlı kullanmış, sadece Anayasa'ya aykırı olduğunu düşündüğü kanunları Meclise göndermiştir. Anayasa "Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla bir kez daha gönderir." demiyor. "Dilediği kanunu bir kez daha görüşülmek üzere gönderir." dediği hâlde, Sayın Sezer bunu sınırlı kullanmıştır. Anayasa'ya aykırılık konusunda hukukçu kimliğiyle titiz bir değerlendirme yapmıştır, iade etmiştir. Bunu, şimdi reform karşıtı olarak Avrupa Birliği ilerleme raporuna yazmayı ve buna bizim Dışişlerimizin -Dışişleri Bakanımız ne diyecektir, bilemiyorum- ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin sessiz kalmasını doğru bulmuyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanın konuşmasının ana eksenini, ana esprisi şuydu: "Türkiye Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerinde önemli bir konuma sahiptir, jeostratejik konumu vardır, ekonomisi güçlüdür, demokrasisi güçlenecektir." diyor. Bütün bunları çok doğal karşılıyorum. Ancak, kullandığı bir cümle var: "İslam ile demokrasinin uyum içinde, bir arada yaşayabilirliğinin en güzel kanıtı olan Türkiye..." diye bir cümle var. Şimdi, ben bunu Hükûmetimizde çok sık görüyorum. Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerde, İslam ve demokrasi, bu, Türkiye'de var. Değerli arkadaşlar, Hıristiyanlık ve demokrasi, bu da Avrupa'da var. Yani, İslam ile demokrasinin bir arada olması güç de biz bunu başarmışız. İslam ile demokrasi Türkiye'de yan yana yürüyor. Konuyu din ve demokrasi olarak almamız gerekir. Fransa'da da 1905 yılına kadar kiliseyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alalım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - ...hükûmet arasındaki anlaşmaya kadar Fransa'da sistem farklıydı. Bunu böyle takdim etmek doğru değil. Ben doğru bulmuyorum. Türkiye'de laik bir sistem vardır. Laik sistemde "Din ile demokrasi bir arada yaşıyor." diye bir cümle olmaz. Türkiye laik bir ülkedir, Türkiye büyük çoğunluğu Müslüman olan bir ülkedir. Ama, bu ilişkilerde, gelip gelip "Efendim, biz İslam ile demokrasiyi bir arada

yürütüyoruz, İslam ülkelerinin büyük bir kısmında demokrasi yok, o nedenle, biz Batı'nın İslam dünyasıyla olan ilişkilerde çok avantajlı bir konuma sahibiz." gerekçesinden hareket ederek bir dış politika şekillendirmesini ben doğru bulmuyorum. Türkiye'nin bir modernleşme projesi vardır, cumhuriyetle beraber vardır. Bu proje gereği, Türkiye, istikametini, yönünü "Batı" olarak çizmiştir, onun için, Türkiye Batı'dadır. Bunları ben doğru bulmuyorum değerli arkadaşlar.

Sayın Başkan, konuşmamı şu konuyla tamamlamak istiyorum. Dışişleri Bakanlığı bütçesinin büyüklüğüne ilişkin değerlendirmeler yapılırken, bir milletvekili arkadaşımız bir değerlendirme yaptı, bu bütçeye Dışişleri Bakanlığının sığmadığını söylediler, öteden beri sığmadığını. Doğrudur, katılıyorum. Eğer Bakanlığın ihtiyacı varsa, şüphesiz, Sayın Bakanın bu ihtiyacı belirtmesiyle komisyonumuz bu değerlendirmeyi yapıp ödenek artırımını gerçekleştirecektir. Ancak, ben değerlendirme yapan arkadaşımızdan Hükûmete böyle bir öneri yapmak yerine, bunun sorumlusu olarak Maliye'nin görüldüğü, Maliye Bakanlığının görüldüğü şeklindeki bir yaklaşımı son derece yadırgadım. Yani, Dışişleri Bakanlığı bir bütçe istiyor. Bu Maliye Bakanlığı da bu bütçeyi bugüne kadar vermiyor. Bunun gerekçesi de çok ilginç. Dışişleri Bakanlığı elit bir bakanlık. Maliye Bakanlığı da bu elit bakanlığı çekemiyor. Ben bu cümleye çok üzuldüm.

Şimdi "elit" in kelime anlamına baktım. Hepimiz biliyoruz da bir daha bakayım dedim. Elit Fransızca bir kelime, Türkçe anlamı seçkin. Ben "seçkin" kullanmayı tercih edeceğim. "Seçkin" in kelime anlamı şu: Benzerleri arasında niteliklerinin yüksekliğiyle göze çarpan, üstün, mümtaz, güzide, mutena.

Yani, Dışişleri Bakanlığımızın kadroları bu özelliğe sahip. Hiç tereddüt etmiyorum. Dışişleri Bakanlığı çok nitelikli kadrolara sahip bir bakanlıktır, tartışma yok. Ama, bakanlıkları nitelik yönünden kıyaslayıp, bir bakanlığı yukarı koyup, Maliye Bakanlığını veya X bakanlığını onun altına koyup, o bakanlığın havasını, gücünü, çapını algılayamayan bir bakanlık olarak tanımlamayı çok üzüntü verici buluyorum. Son derece üzüldüğümü ifade ediyorum. Bürokraside bakanlıklar arasında eğer ayırım yapacaksak, şöyle yapmayı ben doğru bulurum: Kariyer mesleği olan bakanlıklar vardır. Bizim kamu yönetim sistemimizde kariyer sistemi zaten vardır. Bütün memuriyete herkes imtihanla girer, bazı kurumlar bazı görevler için bir imtihan daha yaparlar. İşte, uzmanlık vardır, müfettişlik vardır, Dışişleri Bakanlığının meslek memurluğu vardır. Çok ciddi memuriyetlerdir bunlar. Herkes, oralardan süzülür, gelir. Kamuda bu şekilde nitelikli, seçkin sınıfına koyabileceğimiz birçok bakanlık vardır, birçok bürokrasi grubu vardır. Ben, bunu herhâlde... Ben, bunu yine de kötü niyetli bir şeye yormuyorum. İyi niyetli bir ifade. Ama, şunu söyleyeyim: Maliye Bakanlığı sadece Dışişleri Bakanlığına değil hiçbir bakanlığa para vermiyor, kendisine de vermiyor. Ama, Sayın Bakan, Hazine'den sorumlu eski Bakanımız, bütçelerin nasıl bağlandığını gayet iyi biliyor, orada da sorumluluk üstlenmiştir, şimdi Dışişleri Bakanımız olarak burada. Eğer bu yönde bir talebi varsa, herhâlde yapabiliriz veya Sayın Bakanın talebini beklemeden de bunu gerçekleştirebiliriz diye düşünüyorum.

Son cümlem: Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin insan kaynakları ve kapasitesi konusunda yeterli olmadığı Avrupa Birliği ilerleme raporunda var. Bu konudaki ihtiyacı da -eğer bu ifade doğruysa- şüphesiz yerine getirmeliyiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

.....

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Akif Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim sorum şu: Hep, çok makro konuları, politikaları konuştuk, tartıştık. Schengen Vizesiyle ilgili sormak istiyorum. Şimdi bu vize, bizim, özellikle, iş adamlarımızı, vatandaşımızı rahatsız ediyor; bu bir gerçek. Vatandaşımızı son derece rahatsız ediyor.

Vize alabilen vatandaşlarımız da bunu çok sınırlı sürelerle alabiliyor. Konuyu iş adamlarımız açısından değerlendirdiğimizde de, Avrupa Birliğinin Türk iş adamına uyguladığı tarife dışı bir engele dönüşmektedir. Bir yandan malların serbest dolaşımı söz konusu, öte yandan bu malları pazarlayacak olan iş adamlarımız bu vizeyi alarak Avrupa Birliği ülkelerini dolaşmak zorunda. Basından izlediğim kadarıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bir iş adamımızın başvurusu üzerine vermiş olduğu bir karar da var. İş adamlarını veya belirli meslek gruplarının bu vizeye tabii olmadığı yönünde. Bu konuda ben, Sayın Bakandan bilgi rica ediyorum. Schengen Vizesini, en azından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı doğrultusunda, belirli mesleklerden başlamak suretiyle kaldırma konusunda hangi çalışmaları yapıyorsunuz? Ülkemizin bu konudaki politikası nedir?

İkinci konu da, bakanlıkların bütçelerini, değerli arkadaşlar, hükûmetler belirler. Hiçbir bürokrat bütçe belirlemez. Hükûmetler oturur, Yüksek Planlama Kurulunda, Bakanlar Kurulunda bütçe büyüklüklerini belirlerler. Türkiye Cumhuriyetinin sistemi budur. Bürokrasi, hükûmetlerin almış olduğu kararlar doğrultusunda gerekli uygulamayı yapar. Bürokratlar, hükûmetlerin politikalarını, programlarını uygulayan bir araçtır. Bürokrasi, programın uygulama aracıdır. Bürokrasi, belirleyici değildir, ama, bürokraside eğer cep diktatörleri arıyorsak, bu cep diktatörlerinden ben Maliye Bakanlığında görmedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.